

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/08-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti L., s. r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. A. G., T., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007, a takto

rozhodol:

1. Základné právo obchodnej spoločnosti L., s. r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia obchodnej spoločnosti L., s. r. o., v sume 7 938 Sk (slovom sedemtisícdeväťstotridsaťosem slovenských korún) na účet advokátky JUDr. A. G., T., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 66/08 z 21. februára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti L., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007 (ďalej aj „namietaný rozsudok najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa návrhom podaným Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti S. (ďalej len „žalovaná“) zaplataenia istiny 302 992,99 Sk z dôvodu poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“), ktorému okresný súd vyhovel (v späťvzatej časti v sume 76 012,22 Sk konanie zastavil).

Proti prvostupňovému rozsudku podala žalovaná 3. augusta 2005 odvolanie, v ktorom „*poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. mája 2004, vyhlásený v Zbierke zákonov 15. júla 2004, podľa ktorého ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994*

Z. z. v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 druhá veta v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky. Poukázal na § 3 zák. č. 1/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda účinky pôsobia len do budúcnosti. Sťažovateľke teda mal vzniknúť nárok na poplatok z omeškania z dlžnej sumy iba vo výške 0,01 % denne v období od 1. 6. 2003 do 15. 7. 2004.“

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Cob 245/2005 z 13. februára 2006 o žalovanej podanom odvolaní v napadnutej vyhovujúcej časti rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok, pokiaľ ide o istinu, zmenil a žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľke sumu 77 667,11 Sk a vo zvyšnej časti návrh sťažovateľky zamietol. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla: „*V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v súlade s čl. 20 ods. 1 veta druhá v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR. Podľa názoru odvolacieho súdu uverejnením Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov dňa 15. 7. 2004 stratilo ust. § 38 ods. 4 upravujúce poplatok z omeškania na 0,01 % účinnosť. Od nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/2003 Z. z. od 1. 6. 2003 do straty účinnosti uvedeného zákonného ustanovenia dňa 15. 7. 2004, bolo predmetné zákonné ustanovenie platné a účinné, teda podľa odvolacieho súdu sťažovateľke vzniklo za obdobie od 1. 6. 2003 do 15. 7. 2004 právo na poplatok z omeškania vo výške 0,01 % denne.“*

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 24. apríla 2006 dovolanie, ktoré oprela o túto argumentáciu: „*stratou účinnosti prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených, ak však išlo len o ich zmenu alebo doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto novelou alebo doplnením. Sťažovateľka považuje za neopodstatnené tvrdenie že by § 38 ods. 4 bol neúčinný a neplatný, neúčinná a neplatná je iba jeho novelizácia. Zastáva názor, že platí pôvodné znenie § 38 ods. 4 ustanovené zákonom 273/1994 Z. z. so sadzbou poplatku z omeškania vo výške 0,1 % denne.“*

Najvyšší súd svojím rozsudkom sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007 dovolanie sťažovateľky zamietol a v zmysle sťažnosti toto svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa „*názoru dovolacieho súdu nie je sporné že § 38 ods. 4 novely č. 138/2003 Z. z., stratil účinnosť dňom 15. 7. 2004, kedy došlo k zverejneniu Nálezu Ústavného súdu SR v Zbierke zákonov SR. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov, rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda Nález Ústavného súdu SR, týkajúci sa právneho predpisu, ktorým sa riadi predmetná sporná otázka, nadobudol platnosť až zverejnením v zbierke zákonov t. j. dňom 15. 7. 2004 ustanovenie § 38 ods. 4 zákona 273/1994 Z. z. v znení novely č. 138/2003 Z. z. stratilo účinnosť. Dovolací súd prijal názor, že sťažovateľke ako navrhovateľovi za obdobie od 1. 6. 2003 do 15. 7. 2004 vzniklo právo na poplatok z omeškania vo výške 0,01 % denne, pretože v tomto období bol platný a účinný zákon 273/1994 Z. z. v znení novely č. 138/2003 Z. z., ktorý stanovoval sadzbu poplatku z omeškania vo výške 0,01 % denne z dlžnej sumy. Zverejnením Nálezu Ústavného súdu SR, toto ustanovenie stratilo účinnosť, nie však platnosť, preto podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prisvedčiť tvrdeniu, že by došlo k porušeniu § 41a ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z.*“.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že s názorom najvyššieho súdu nesúhlasí, pretože podľa jej názoru „*je povinnosťou všeobecného súdu aplikovať právny stav vzniknutý nálezom ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov, a to nielen v procesnoprávnom zmysle ale aj z hľadiska hmotnoprávneho. To znamená, že hmotnoprávne účinky nesúladneho ustanovenia sa uverejnením nálezom ústavného súdu anulujú ex tunc.*“. V rámci argumentácie v uvedenom smere sťažovateľka poukázala najmä na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06.

Sťažovateľka je toho názoru, že namietaným rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v závere sťažnosti preto navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Rozsudkom Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007, bolo porušené základné právo sťažovateľa: L. s. r. o., B. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 17/06 zo dňa 30. októbra 2007 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia, tak ako sú vyčíslené v samostatnej prílohe k tomuto podaniu, všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet JUDr. A. G.“

Na výzvu ústavného súdu z 27. februára 2008 bolo 21. mája 2008 doručené vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu, v ktorom uviedol: *„Jadrom sťažnosti je otázka výkladu dôsledkov nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL. ÚS 38/03-89 zo dňa 17. mája 2004, ktorým bol vyslovený nesúlads § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení s Ústavou Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedený nález nebol v rozhodovaní všeobecných súdov jednotný názor na to, či hmotnoprávne účinky nálezu nastávajú ex tunc, alebo až ex nunc od vyhlásenia nálezu v Zbierke nálezov Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky medzičasom vydaním nálezu č. PLz. ÚS 1/06-4 zo dňa 11. októbra 2006 zjednotil odchylné právne názory svojich senátov v tejto otázke, keď sa priklonil k názoru, že účinky vo vzťahu k účastníkom konaní, ktoré neboli právoplatne skončené pred uverejnením nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky nastávajú ex tunc. Za tejto situácie už nepovažujem za potrebné vecne sa k sťažnosti vyjadrovať. Súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“*

Podaním doručeným ústavnému súdu 27. mája 2008 právna zástupkyňa sťažovateľky oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho prerokovania veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich

do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. b) a c), aj s inými zákonmi, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. d), aj s nariadeniami vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa čl. 125 ods. 6 ústavy rozhodnutie ústavného súdu vydané podľa odsekov 1, 2 a 5 sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu je všeobecne záväzné.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“).

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených; ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením.

Podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde ostatné právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ak je v danom prípade oprávnený o ochrane základných práv sťažovateľa rozhodnúť všeobecný súd, je právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať vo veci vylúčená.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Za výnimku zo zásady, podľa ktorej výklad zákonov prislúcha predovšetkým všeobecným súdom, treba považovať výklad ustanovení zákona o ústavnom súde. V danom prípade ide najmä o výklad tých ustanovení zákona o ústavnom súde, z ktorých možno vyvodiť právne účinky nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach. Konkrétne ide najmä o ustanovenia § 41a a § 41b v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pre označené ustanovenia zákona o ústavnom súde je charakteristické vzájomné pôsobenie princípu ochrany a zachovania ústavnosti na jednej strane a princípu právnej istoty na strane druhej. Oba princípy sú neoddeliteľnou súčasťou princípu právneho štátu vyjadreného v čl. 1 ods. 1 prvej vete ústavy. Princíp ochrany a zachovania ústavnosti sa realizuje v danom prípade samotným rozhodovaním ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy a jeho následnými právnymi účinkami na rozhodnutia, resp. rozhodovanie súdov a iných orgánov verejnej moci v individuálnych veciach. Princíp právnej istoty sa prejavuje v dvoch smeroch. Jednak je založený na prezumpcii ústavnosti právnych predpisov (až do opačného rozhodnutia ústavného súdu) a jednak na zachovaní právoplatnosti rozhodnutí súdov a iných orgánov verejnej moci vychádzajúcich z prezumpcie ústavnosti. Podľa názoru ústavného súdu pri kolízii spomínaných princíпов treba dať prednosť jednoznačne princípu zachovania a ochrany ústavnosti, a to za súčasného spolupôsobenia bázd vyplývajúcich z uplatnenia princípu právnej istoty (*mutatis mutandis* I. ÚS 51/06).

Zákon o ústavnom súde rozlišuje účinky nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach na tie, ktoré boli v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov už právoplatne skončené (§ 41b zákona o ústavnom súde), a tie, ktoré ešte v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov neboli právoplatne skončené (§ 41a zákona o ústavnom súde).

V danom prípade sťažovateľka namieta postup a rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní, v ktorom najvyšší súd rozhodoval o dovolaní smerujúcom proti rozsudku krajského súdu. Súdne konanie týkajúce sa predmetnej veci nebolo v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 v Zbierke zákonov právoplatne skončené. Krajský súd rozhodol 13. februára 2006, t. j. v čase po uverejnení nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 v Zbierke zákonov a v čase, keď ustanovenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky

č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 138/2003 Z. z.“), v zmysle čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy stratilo nielen účinnosť, ale aj platnosť, keďže dňom 15. januára 2005 uplynula lehota podľa čl. 125 ods. 3 druhej vety ústavy, v rámci ktorej bola Národná rada Slovenskej republiky povinná uviesť protiústavné znenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení do súladu s ústavou.

Najvyšší súd (a rovnako tak pred ním aj krajský súd) bol preto v čase, keď rozhodoval, povinný aplikovať na daný prípad § 41a v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom pre ústavne akceptovateľné rozhodnutie krajského súdu bola nevyhnutná správna interpretácia a aplikácia § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde.

III.

Krajský súd na základe odvolania žalovanej rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok, pokiaľ ide o istinu, zmenil a žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľke sumu 77 667,11 Sk a vo zvyšnej časti návrh sťažovateľky zamietol. Svoje rozhodnutie v odvolacom konaní odôvodnil tak, že podľa jeho názoru od nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/2003 Z. z., teda od 1. júna 2003, až do straty jeho účinnosti, bola predmetná novelizácia ustanovujúca poplatok z omeškania vo výške 0,01 % denne z dlžnej sumy platná a účinná, preto pre obdobie od 1. júna 2003 až do 15. júla 2004 bolo potrebné sťažovateľke priznať poplatok z omeškania v uvedenej výške.

Najvyšší súd ako dovolací súd sa s právnym názorom druhostupňového súdu ako vecne správnym stotožnil, a preto dovolanie sťažovateľky zamietol. Svoje stanovisko v podstate odôvodnil tým, že v čase, keď „sporný“ nárok vznikol, teda v období od 1. júna 2003 do 15. júla 2004, bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v znení novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z., preto za uvedené obdobie bolo potrebné priznať sťažovateľke nárok na poplatok z omeškania v znení uvedenej novelizácie, teda vo výške 0,01 % denne z dlžnej sumy. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd konštatoval, že „zverejnením nálezu ÚS SR, toto ustanovenie stratilo účinnosť,

nie však platnosť, pretože nemožno prisvedčiť tvrdeniu, že by došlo k porušeniu § 41a ods. 3 zák. č. 238/1993 Z. z.“.

Poukazujúc na uvedené bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či najvyšší súd v danom prípade správne interpretoval a aplikoval § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde a či v dôsledku tejto interpretácie a aplikácie postupom a namietaným rozsudkom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľky.

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde od uverejnenia nálezu ústavného súdu vydaného v konaní o súlade právnych predpisov v Zbierke zákonov nemožno postupovať podľa právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého jeho ustanovenia, ktoré ústavný súd vyhlásil za rozporné s ústavou. Podľa názoru ústavného súdu dňom márneho uplynutia lehoty podľa čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy stráca takýto právny predpis, jeho časť alebo niektoré jeho ustanovenie platnosť *ex tunc*, t. j. je anulované od počiatku.

V danej veci je nesporné, že § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. v čase rozhodovania krajského súdu nebol účinný ani platný, t. j. už nebol súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Z toho vyplýva, že krajský súd v čase svojho rozhodovania nemohol aplikovať na daný prípad § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení v neplatnom znení, t. j. nemal dôvod zmeniť prvostupňový rozsudok okresného súdu č. k. 22 Cb 24/2005-26 z 18. mája 2005 (ktorý sťažovateľke priznal nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania) tak, že za obdobie od 1. júna 2003 do 15. júla 2004 sťažovateľke priznal poplatok z omeškania vo výške 0,01 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Zo znenia § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde jednoznačne vyplýva, že v danom prípade po strate účinnosti (po 15. júli 2004), ako aj po následnej strate platnosti (po 15. januári 2005) posledného znenia zákona o zdravotnom poistení, „platí skorší predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“, t. j. v čase rozhodovania krajského súdu platil § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení pred nadobudnutím platnosti a účinnosti novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z., keď ustanovoval poplatok z omeškania 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania. Rovnako to platí aj pre rozhodovanie

najvyššieho súdu v dovolacom konaní, povinnosťou ktorého bolo vykonať ústavne akceptovateľnú interpretáciu ustanovenia § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na základe stanoviska pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 z 11. októbra 2006, ktorým ústavný súd prijal zjednocujúce stanovisko k odchylným právnym názorom senátov ústavného súdu vysloveným pri svojej rozhodovacej činnosti na aplikáciu nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 38/03-39 zo 17. mája 2004 v konaní pred všeobecným súdom, senát ústavného súdu dospel k názoru, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľky (1. bod výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu základného práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a zároveň môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 17/06 z 30. októbra 2007, bolo potrebné tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie najvyššiemu súdu (2. bod výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľke vznikli v súvislosti s jej zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. A. G. Sťažovateľka žiadala uhradiť trovy konania pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vrátane DPH a režijného paušálu v sume 7 938 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov právneho zastúpenia vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd

môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia 7 938 Sk je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Preto ústavný súd priznal právnej zástupkyni sťažovateľky náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej sume.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2008